

Granskning av årsredovisning för 2024 – God ekonomisk hushållning

Vaggeryds kommun

April 2025

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
2. Styrmodell och god ekonomisk hushållning	4
3. Iakttagelser och bedömning	4

Sammanfattning

Bakgrund

Deloitte har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Vaggeryds kommun granskat om resultaten för god ekonomisk hushållning i helårsrapporten för 2024 är förenliga med de mål som fullmäktige beslutat. Granskningen har fokuserat på både ekonomiska och verksamhetsmässiga mål, med målet att bedöma hur väl kommunen uppfyller sina långsiktiga åtaganden.

Svar på revisionsfrågor

Granskningen har genomförts med fokus på tre centrala revisionsfrågor:

- 1) Har kommunstyrelsen gjort en samlad bedömning av måluppfyllelsen för de av kommunfullmäktige fastställda finansiella och verksamhetsmålen, och är denna bedömning tydlig, välunderbyggd och rättvisande i årsredovisningen?

Vår bedömning är att kommunstyrelsen i huvudsak har gjort en samlad bedömning av måluppfyllelsen för de av kommunfullmäktige fastställda finansiella och verksamhetsmålen och att denna bedömning tydlig, välunderbyggd och rättvisande (se motivering på sida 11).

- 2) Har kommunstyrelsen gjort en samlad bedömning av god ekonomisk hushållning samt är kommunstyrelsens bedömning av god ekonomisk hushållning samlad, integrerad, välgrundad, rimlig, rättvis och motiverad utifrån måluppfyllelsen av ekonomiska och verksamhetsmål.

Vår bedömning är att kommunstyrelsen har i huvudsak gjort en samlad bedömning av god ekonomisk hushållning, men att denna bedömning inte är fullt ut integrerad, välgrundad eller motiverad i förhållande till den måluppfyllelse som redovisas i årsredovisningen. (se motivering på sida 12).

- 3) Är resultatet i årsredovisningen förenligt med fullmäktiges beslut om mål och riktlinjer för God ekonomisk hushållning?

Vår samlade bedömning är att resultatet i årsredovisningen 2024 till stor del är förenligt med de mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning som kommunfullmäktige har

fastställt. Bedömningen omfattar både finansiella mål, verksamhetsmål samt balanskravet, och vilar på vår analys av vad som redovisas i årsredovisningen, samt vår professionella helhetsbedömning. Vi reserverar oss dock för att vår prövning baseras på den information och de underlag som redovisats i årsredovisningen, samt att den faktiska måluppfyllelsen kan avvika från denna redovisning. (se motivering på sida 13).

Rekommendationer

Baserat på de iakttagelser och bedömningar som vi har sammanfattat, riktar vi följande rekommendationer till kommunstyrelsen inför årsredovisningen:

Kopplat till god ekonomisk hushållning

- att fortsätta utveckla metoder för samlad analys av måluppfyllelse och resurshushållning.
- att fördjupa uppföljning och analys av delvis uppfyllda verksamhetsmål.

Kopplat till finansiella och administrativa processer

- att komplettera sin inventeringsrutin genom att säkerställa att årlig inventering omfattar samtliga anläggningstillgångar för att stärka den interna kontrollmiljön.
- att införa en rutin där ekonomichefen eller redovisningsekonomen bokför tillgångens anskaffningsvärde när tillgången tas i bruk, för att säkerställa korrekt periodisering.

Jönköping den 2025-04-08

DELOITTE AB

Revsul Dedic
Certifierad kommunal revisor

1. Inledning

1.1 Bakgrund

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna ska vi genomföra en granskning av Vaggeryds kommuns årsredovisning för 2024. Enligt 12 kap. 2 § Kommunallagen (2017:725) ska årsredovisningen behandlas av fullmäktige, och revisorerna ska bedöma om resultatet är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat, både verksamhetsmål och finansiella mål. Granskningen syftar till att ge en övergripande bedömning av om kommunen uppfyller sina mål för god ekonomisk hushållning samt att utvärdera helårsresultatet.

Enligt 11 kap. 1 § i kommunallagen (2017:725) ska kommuner upprätthålla god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Detta innebär att kommunen ska upprätthålla balans mellan inkomster och utgifter över tid och använda sina resurser på ett sätt som maximerar nytta för kommuninvånarna. God ekonomisk hushållning handlar både om att hantera kortsiktiga ekonomiska mål och att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling. Kommunfullmäktige har det yttersta ansvaret för att fastställa riktlinjer för god ekonomisk hushållning, vilka innehåller de finansiella och verksamhetsmässiga mål som årligen ska följas upp och redovisas.

Kommunstyrelsen har ansvaret för att övervaka och samordna kommunens verksamhet och ekonomiska förvaltning. Detta inkluderar att göra en samlad utvärdering av hur väl de fastställda målen har uppfyllts och att redovisa detta tydligt i årsredovisningen. Revisorernas uppgift är att granska om kommunstyrelsen har uppfyllt sin uppgift på ett korrekt sätt och om den redovisade målnöjsnivån ger en rättvisande bild av kommunens prestationer och ekonomiska förvaltning.

Granskningen av årsredovisningen har en mer omfattande karaktär än granskningen av delårsrapporten och syftar till att bedöma kommunens ekonomiska ställning, utveckling under året samt helårsresultat. Fokus ligger på att bedöma om kommunen har uppnått

sina finansiella och verksamhetsmässiga mål och om redovisningen ger en rättvisande bild av kommunens förmåga att upprätthålla god ekonomisk hushållning.

1.2 Revisionsfrågor

Revisionsfrågor som ska besvaras genom granskningen:

1. Har kommunstyrelsen gjort en samlad bedömning av målnöjsnivån för de av kommunfullmäktige fastställda finansiella och verksamhetsmålen, och är denna bedömning tydlig, välunderbyggd och rättvisande i årsredovisningen?
2. Har kommunstyrelsen gjort en samlad bedömning av god ekonomisk hushållning samt är kommunstyrelsens bedömning av god ekonomisk hushållning samlad, integrerad, välgrundad, rimlig, rättvis och motiverad utifrån den målnöjsnivå av ekonomiska och verksamhetsmål som redovisas i årsredovisningen?
3. Är resultatet i årsredovisningen förenligt med fullmäktiges beslut om mål och riktlinjer för God ekonomisk hushållning?

1.3 Avgränsning och metod

Granskningen genomförs genom en analys av årsredovisningens mål. Granskningsåtgärderna utförs genom en detaljerad granskning, baserad på en genomgång av kommunens årsredovisning.

Revisionskriterier

Följande kriterier används i granskningen: Kommunallag samt fullmäktiges beslut avseende verksamhetsmässiga och finansiella mål samt god ekonomisk hushållning.

2. Styrmodell och god ekonomisk hushållning

Vaggeryds kommun arbetar efter riktlinjer för ekonomistyrning och god ekonomisk hushållning, som följer kommunallagen. Huvudprincipen är att säkerställa att kommunen kan driva sin verksamhet på ett hållbart sätt både på kort och lång sikt. Målet med god ekonomisk hushållning är att varje generation ska bära sina egna kostnader och att resurserna ska användas på ett effektivt sätt för att behålla en långsiktig balans mellan mål, resurser och kvalitet. Detta innebär att kommunens intäkter måste överstiga utgifterna, inte bara för att uppfylla balanskravet (som innebär att resultatet ska vara positivt på kort sikt), utan också för att kunna finansiera framtida investeringar och säkra värdet av det egna kapitalet.

En central del i detta ramverk är balanskravet, som innebär att kommunen måste visa ett positivt resultat varje år. Om ett underskott skulle uppstå måste det täckas inom tre år, om inte särskilda skäl föreligger.

För kommunen är god ekonomisk hushållning ett brett begrepp som innefattar både finansiella och verksamhetsmässiga mål. Kommunens strategiska plan och budget (SPB) fungerar som det huvudsakliga styrdokumentet där dessa mål tydligt framgår. Kommunen betonar också vikten av en decentraliserad styrningsmodell, där ansvar och befogenheter är fördelade inom organisationen, vilket ställer krav på tydliga ansvarsområden på olika ledningsnivåer.

Finansiella mål 2024

Kommunfullmäktige i Vaggeryds kommun har formulerat fyra finansiella mål med fem indikatorer för mandatperioden 2023–2026. Dessa mål säkerställer att kommunen har en hållbar ekonomisk styrning och ger en tydlig vägledning för den ekonomiska kontrollen och styrningen. Målen som redovisas i den strategiska planen och budgeten för 2024, samt i årsredovisning för 2024, är följande:

Resultat: Årets resultat ska vara minst 2 % av skatter och generella statsbidrag. Målet syftar till att säkerställa att verksamheten skapar ett tillräckligt överskott för att skapa handlingsutrymme och säkerställa investeringar.

Självfinansieringsgrad: Investeringarna i skattefinansierad verksamhet ska finansieras till minst 85 % med egna medel över mandatperioden. En hög självfinansieringsgrad minskar risken för att investeringar leder till ökade lånekostnader och påverkar kommunens långsiktiga ekonomiska hållbarhet. Detta mål syftar till att hantera riskerna med en hög lånefinansiering, och att behålla kapitaltjänstkostnader på en långsiktigt hållbar nivå.

Soliditet: Målet för soliditeten, som inkluderar pensionsåtaganden, är att den ska uppgå till minst 30 % av kommunens tillgångar. Soliditeten speglar kommunens förmåga att hantera ekonomiska svängningar genom eget kapital, och en hög soliditet indikerar ekonomisk stabilitet.

Budgetföljsamhet: Kommunen har som mål att budgetföljsamheten ska vara 0 %, vilket innebär att nämndernas resultat vid årets slut ska balansera. Budgetföljsamheten mäter den ekonomiska kontrollen och styrningen, vilket också är en indikator på hur väl kommunen kan planera och förvalta sina resurser.

Prognossäkerhet: Målet är att prognoserna inte ska avvika med mer än 1 % från nämndernas prognostiserade resultat vid delårsbokslutet. Det handlar om att öka precisionen i kommunens ekonomiska planering och att säkerställa att det inte sker stora oförutsedda avvikelser under året.

Verksamhetsmål 2024 inkl. målstyrning

Vaggeryds kommun har fyra övergripande verksamhetsmål. Dessa mål är kopplade till kommunens långsiktiga arbete för hållbar utveckling, med särskilt fokus på ekonomiska, sociala och ekologiska aspekter. Målen är också anpassade till FN globala Agenda 2030. För att följa upp och säkerställa att dessa mål uppnås, använder kommunen en strukturerad och systematisk uppföljningsprocess.

Varje mål stöds av framgångsfaktorer, politiska strategier, mätetal och måldefinitioner. De politiska strategierna fungerar som riktlinjer och vägledande principer som kommunfullmäktige beslutar om, och de styr vilka områden kommunen prioriterar.

Mätetalen är specifika nyckelindikatorer som hjälper till att följa utvecklingen inom varje målområde, medan måldefinitionerna anger de önskade mål-värden som kommunen strävar efter att uppnå. Genom denna process kan kommunen strukturerat och regelbundet utvärdera hur väl målen uppfylls.

Verksamhetsmål

Kommunens fyra övergripande mål omfattar viktiga samhällsområden som hållbar samhällsutveckling, näringsliv, folkhälsa och demokrati.

Mål 1: Hållbar samhällsutveckling (KF1)

Vaggeryds kommun ska vara en plats med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen.

Inom ramen för detta mål identifieras tre framgångsfaktorer: miljö och naturresurser, hållbar tillväxt i hela kommunen samt beredskap mot oönskade händelser. Kopplat till dessa framgångsfaktorer finns tio politiska strategier. Måluppfyllelsen mäts och följs upp genom sex olika indikatorer. Ett exempel är indikatorn "Koldioxidutsläpp/budget", som används för att mäta framgångsfaktorn "miljö och naturresurser". Måldefinitionen för denna indikator är att minska utsläppen i samma takt som länet, vilket motsvarar en minskning med 13 %.

Mål 2: Näringsliv, utbildning och sysselsättning (KF2)

Kommunen ska vara en plats med hög sysselsättning, ett varierat näringsliv och en utbildning av god kvalitet.

Inom ramen för detta mål har tre framgångsfaktorer identifierats: näringsliv och arbetsmarknad, lärande och utbildning samt försörjning. Kopplat till dessa framgångsfaktorer finns nio politiska mål. Måluppfyllelsen mäts och följs upp genom sex olika indikatorer. Ett exempel är indikatorn "Elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)", vilken används för att mäta framgångsfaktorn "Lärande och utbildning". Måldefinitionen för denna indikator är att "Öka, bättre än länet och rike."

Mål 3: Folkhälsa, kultur och fritid (KF3)

Vaggeryds kommun ska vara en plats med hög kunskapsnivå, en aktiv fritid och ett rikt kulturliv - för en god hälsa. För att nå detta har tre viktiga områden identifierats: folkhälsa, hälso- och sjukvård samt omsorg, och slutligen kultur, fritid och friluftsliv.

Till dessa områden knyts tio politiska strategier som ska hjälpa kommunen att nå målen. För att följa upp framstegen används åtta olika mätetal/indikatorer. Ett exempel på en sådan indikator är "Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – helhetssyn, andel (%)". Den mäter hur vården och omsorgen upplevs av den som använder tjänsterna. Målet för denna indikator är att kommunen ska ha en utveckling som är lika bra eller bättre än genomsnittet för både länet och riket.

Mål 4: Attraktivitet, tillgänglighet, demokrati och trygghet (KF4)

Vaggeryds kommun ska vara en plats som är attraktiv, trygg och tillgänglig - där alla känner delaktighet och kan påverka.

Inom ramen för detta mål identifieras tre framgångsfaktorer identifierats; Demokrati, trygghet och tillgänglighet. Kopplat till dessa tre faktorer finns 11 politiska strategier. Måluppfyllelsen mäts och följs upp genom fem olika mätetal/indikatorer. Ett exempel på en sådan indikator är Trygghet och säkerhet, Kommunindex. Målet för denna indikator är att kommunen har god utveckling och har bättre än länet och rike.

Uppföljningsprocess i Vaggeryds kommun

Uppföljningen av dessa mål sker genom en strukturerad process där kommunen systematiskt mäter framgångsfaktorer och mätetal. Resultaten utvärderas både genom jämförelser med kommunens tidigare prestationer och med andra kommuner. Uppföljningen av mätetal sker regelbundet, både genom prognoser och rapporteringar. Vid uppföljningen används mätetal som indikatorer för att spåra specifika framsteg, och måldefinitionerna fungerar som mål att sträva efter.

Nämnder och bolag inom kommunen bidrar också till måluppfyllelsen, och deras prestationer bedöms regelbundet. Deras bidrag summeras i delårsrapporter och årsredovisningar, där måluppfyllelsen utvärderas både utifrån kommunens egen utveckling och i jämförelse med andra kommuner och riktnivåer.

3. Iakttagelser och bedömning

Granskningen av årsredovisningen 2024 för Vaggeryds kommun har utgått från följande dokument och versioner: Årsredovisning 2024 för Vaggeryds kommun, version daterad 2025-04-09, strategisk plan och budget 2024 med plan 2025–2026, riktlinjer för ekonomistyrning och god ekonomisk hushållning i Vaggeryds kommun samt verksamhetsberättelser 2024 från nämnder och bolag (bilaga 1 till KSAU 2025-03-26). Dessa dokument har utgjort det samlade underlaget för de iakttagelser och bedömningar som redovisas i rapporten.

3.1 Har kommunstyrelsen gjort en samlad bedömning av måluppfyllelsen för de av kommunfullmäktige fastställda finansiella och verksamhetsmålen och är denna bedömning tydlig, välunderbyggd och rättvisande?

Syftet med denna revisionsfråga är att granska om kommunstyrelsen har gjort en samlad bedömning av måluppfyllelsen för de finansiella och verksamhetsrelaterade mål som kommunfullmäktige beslutat om, samt om denna bedömning är tydligt redovisad i årsredovisningen. Granskningen omfattar även om kommunstyrelsens bedömning är tydlig, välunderbyggd och ger en rättvisande bild av kommunens prestationer, inklusive om bedömningen bygger på relevant underlag och följer de principer som anges i kommunens styrdokument.

Iakttagelser

Syftet med denna revisionsfråga är att granska och bedöma om kommunstyrelsen har genomfört en bedömning av måluppfyllelsen för de finansiella och verksamhetsmålen fastställda av kommunfullmäktige, och om denna bedömning är tydlig, välunderbyggd och rättvisande i delårsrapporten.

Kommunstyrelsen har i årsredovisningen 2024 redovisat sina bedömningar av måluppfyllelsen för såväl kommunfullmäktiges finansiella som verksamhetsrelaterade mål. De finansiella målen omfattar fyra mål, fastställda i Strategisk plan och budget 2024–2026: resultatmål, självfinansieringsgrad, soliditet samt budgetföljsamhet och prognossäkerhet. Målen för verksamheten utgörs av fyra fullmäktigemål som behandlar

hållbar samhällsutveckling, näringsliv och utbildning, folkhälsa och kultur samt attraktivitet och delaktighet.

I årsredovisningen återfinns en samlad och systematiserad redovisning av måluppfyllelsen för dessa mål. Kommunstyrelsen har för vart och ett av de fyra verksamhetsmålen angett antalet indikatorer som uppfyllts, samt lämnat en bedömning enligt en skala: "uppfylls", "uppfylls delvis", "uppfylls inte". Bedömningarna grundas på 26 indikatorer används, vilket anges i årsredovisningen. Varje indikator redovisas i tabellform med utfall, målnivå och kommentar. För de finansiella målen används däremot inte någon motsvarande bedömningsskala; i stället anges huruvida varje mål är uppfyllt eller ej, tillsammans med utfall, målnivå och en sammanfattande kommentar.

Kommunstyrelsens samlade bedömning presenteras mål för mål. Det framgår dock inte att kommunstyrelsen gjort någon övergripande syntes av vare sig de finansiella målen som helhet eller av verksamhetsmålen i sin helhet. I årsredovisningen beskrivs visserligen i text kommunens generella inriktning mot hållbar utveckling och att flera mål visar positiv utveckling, men någon explicit sammanvägning av resultaten på övergripande nivå redovisas inte. Även balanskravsresultatet återges dock är KFs mål satt på resultatet, inte balanskravsresultatet.

Kommunstyrelsens redovisning av hur bedömningarna genomförts bygger främst på uppföljning av måluppfyllelse i förhållande till indikatorernas utfall, vilka redovisas för respektive målområde i årsredovisningens avsnitt om måluppfyllelse. I vissa fall återfinns kompletterande reflektioner kring utveckling och insatser, men dessa är av varierande omfattning och är inte direkt kopplade till själva bedömningen. Det framgår inte heller hur kommunstyrelsen vägt samman olika indikatorer inom ett målområde för att komma fram till en samlad bedömning, eller om någon särskild viktning mellan indikatorer har tillämpats, dock framför ansvariga på kommunen i samband med faktakontroller att en tvärspektoriell samlad bedömning finns med för varje mål, däremot finns ingen viktning.

När det gäller nämndernas och bolagens underlag för bedömning anges att de har lämnat verksamhetsberättelser (Bilaga 1 till årsredovisningen), där resultat och utfall på olika områden redovisas. Det framgår dock inte i årsredovisningen hur dessa underlag har integrerats i kommunstyrelsens bedömning. Ingen hänvisning sker till specifika nämnders uppföljningar eller indikatorvärden.

Utöver detta saknas uppgift om huruvida kommunstyrelsens bedömning beaktar utvecklingen över tid, exempelvis om de senaste årens trender vägs in. Det finns heller ingen diskussion om målens relevans, aktualitet eller huruvida uppföljningsmetodiken är tillräcklig. Bedömningarna förefaller i hög grad bygga på ett mekaniskt förhållande mellan indikatorutfall och målnivå, snarare än en integrerad analys av utvecklingen i stort. En sammanställning av kommunstyrelsens bedömning för varje mål samt våra kommentarer och granskningsreflektioner redovisas i tabellen i slutet av detta avsnitt och utgör ett komplement till ovanstående iakttagelser.

Sammanställning av bedömningar och analys per mål

Mål	Utfall 2024	Ks bedömning	Ks kommentarer	Vår (granskarens) kommentar
Finansiella mål				
Mål 1: Årets resultat Minst 2 % av skatter och generella statsbidrag i genomsnitt under mandatperioden.	4,1 %	Uppfylld	Resultatet överstiger det finansiella målet, vilket stärker kommunens finansiella kapacitet och långsiktiga hållbarhet.	Vi delar kommunstyrelsens bedömning. Resultatet uppgår till 4,1 %, vilket är tydligt över målnivån. Det finns en tydlig koppling till målet som anges i strategisk plan.
Mål 2: Självfinansieringsgrad Minst 85 % i genomsnitt.	102,9 %	Uppfylld	Målet har överträffats vilket visar att investeringarna till stor del har finansierats med egna medel.	Vi delar kommunstyrelsens bedömning. Självfinansieringsgraden överträffar målet för 2024 och uppvisar god ekonomisk hushållning i investeringsverksamheten.
Mål 3: Soliditet (inkl. pensionsåtaganden) Minst 30 %.	40,9 %	Uppfylld	Soliditeten överstiger målnivån vilket tyder på god finansiell hälsa.	Vi delar kommunstyrelsens bedömning. Soliditeten uppgår till 40,9 %, vilket är väl över målnivån. Detta indikerar god finansiell motståndskraft.
Mål 4. Budgetföljksamhet och prognossäkerhet Nämnderna ska hålla sin budget och leverera realistiska prognoser.	Nämnderna visade underskott.	Ej uppfyllt	Trots åtgärder har nämndernas samlade budgetavvikelse inte kunnat elimineras, vilket innebär att målet inte nåtts.	Vi delar kommunstyrelsens bedömning. Flera nämnder uppvisar negativa budgetavvikelser, vilket tydligt redovisas i årsredovisningen.

Tabellen nedan sammanfattar kommunstyrelsens bedömningar av måluppfyllelsen för de finansiella och verksamhetsmässiga mål som fastställts av kommunfullmäktige i Strategisk plan och budget 2024. Kommunstyrelsens bedömningar har analyserats och kommenterats av granskningsteamet. Granskarnas kommentarer bygger på uppgifter i årsredovisningen 2024, kommunens styrdokument samt nämndernas och bolagens återrapportering.

För varje mål redovisas det uppnådda utfallet under 2024, kommunstyrelsens bedömning och kommentar, samt granskarens syn på om kommunstyrelsens bedömning är rimlig och underbyggd.

Denna sammanställning utgör ett centralt underlag för vår analys av huruvida kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelse är tydlig, systematisk och rättvisande, vilket provas i revisionsfråga 1. Tabellen utgör även ett underlag för kommande bedömningar i revisionsfråga 2 och 3.

Verksamhetsmål

Mål 1 – Hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen. (mäts via 6 måttetal)	2 av 6 måttetal uppfyllda.	Uppfylls delvis	Kommunstyrelsen redogör för att 2 av 6 måttetal för målområdet uppnåts under 2024, medan 4 har uppfyllts delvis. Den samlade bedömningen är att målet uppfylls delvis. Bland faktorerna som lyfts fram finns ökning av CO2-utsläpp från kommunkoncernens transporter, en marginell befolkningstillväxt, och en något förbättrad medborgaruppfattning om egen beredskap. Kommunstyrelsen lyfter också fram resultat från SCB:s medborgarundersökning och en intern skattning av förmågan till civil beredskap. Det framgår att nämndernas bidrag till arbetet varit strukturerade men att full måluppfyllelse ännu inte är nådd.	Vi delar kommunstyrelsens bedömning. Kommunens analys visar viss måluppfyllelse, särskilt inom fysisk planering och befolkningstrender. Samtidigt lyfts utmaningar inom miljöpåverkan, transportrelaterade utsläpp och civilt försvar, vilket sammantaget motiverar en delvis uppfyllelse.
Mål 2 – Hög sysselsättning, ett varierat näringsliv och utbildning med god kvalitet. (mäts via 6 måttetal)	6 av 6 måttetal uppfyllda	Uppfylls	Alla 6 måttetal för målområdet har uppfyllts. Den samlade bedömningen är att målet uppfylls. Företagsklimatet bedöms vara fortsatt starkt, enligt både Svenskt Näringsliv och SKR:s Insiktundersökning. Förbättrade siffror noteras även för gymnasiebehörighet och gymnasieexamen. Även om vissa nämnder bedömt sina egna prestationer som delvis uppfyllda, framför allt inom utbildningsområdet, bedömer kommunstyrelsen att den samlade effekten för invånarna motsvarar måluppfyllelse.	Vi delar kommunstyrelsens bedömning. Resultaten från måttalen visar genomgående god måluppfyllelse, med förbättrade utbildningsresultat, fortsatt högt företagsklimat och stark sysselsättningsgrad. Bedömningen har stöd i flera externa nyckeltal.
Mål 3 – Hög kunskapsnivå, aktiv fritid och rikt kulturliv – för god hälsa. (mäts via 8 måttetal)	3 av 8 måttetal uppfyllda	Uppfylls delvis	3 av 8 måttetal är uppfyllda, 4 är delvis uppfyllda och 1 inte uppfyllt. Kommunstyrelsen gör bedömningen att målet uppfylls delvis. Folkhälsoenkäten visar oförändrat resultat gällande självskattad hälsa, medan utbildningsnivåerna förbättras endast i vissa åldersgrupper. Hälsoindex är sämre än läns- och riksgenomsnitt. Inom kultur och fritid noteras vissa positiva utvecklingar men också könsskillnader. Kommunstyrelsen konstaterar att utvecklingsarbete skett, men att resultaten ännu inte är fullt synliga.	Vi delar kommunstyrelsens bedömning. Trots att vissa indikatorer inom kultur och fritid visar positiva tendenser, kvarstår begränsningar inom folkhälsoområdet. Särskilt gäller detta utbildningsnivåer och självskattad hälsotillstånd (hälsa-kommunindex), vilket bidrar till att målet endast delvis bedöms som uppfyllt.
Mål 4 – Attraktiv, trygg och tillgänglig kommun – delaktighet och påverkan för alla. (mäts via 6 måttetal)	4 av 6 måttetal uppfyllda	Uppfylls delvis	För detta målområde uppfylls 4 av 6 måttetal, och 2 delvis. Den samlade bedömningen är att målet uppfylls delvis. Trygghetsindex och brottsstatistik visar positiva resultat jämfört med län och rike, men vissa försämringar noteras i upplevt politikerförtroende. Tillgänglighet bedöms vara god inom vissa delar såsom bredbandsaccess, men mer begränsad inom kollektivtrafik. Kommunstyrelsen anger att nämnderna har arbetat strukturerat men att ambitionen för året inte nåts fullt ut.	Vi delar kommunstyrelsens bedömning. Flera indikatorer visar förbättringar, bland annat i tillgänglighet och trygghet. Samtidigt kvarstår viss osäkerhet inom områden som demokrati, delaktighet och upplevd tillgänglighet. Det saknas tydliga tecken på full måluppfyllelse.

Bedömning och motivering

Vår samlade bedömning är att kommunstyrelsen i huvudsak har gjort en samlad bedömning av måluppfyllelsen för de finansiella och verksamhetsmålen, och att denna bedömning i huvudsak är tydlig, välunderbyggd och rättvisande.

Vår bedömning grundar sig på följande:

Vi konstaterar att kommunstyrelsen i årsredovisningen 2024 redovisat både de finansiella och de verksamhetsmässiga målen samt lämnat bedömningar av deras måluppfyllelse. Den finansiella delen är tydligt strukturerad och redovisas i form av målnivåer, utfall och om målen har uppnåtts, med stöd i faktiska nyckeltal. Tre finansiella mål har fastställts i den strategiska planen: resultatmål, självfinansieringsgrad och soliditet. Kommunstyrelsen bedömer att samtliga tre mål har uppfyllts, vilket framgår i tabellen i iakttagelseavsnittet. Vi anser att bedömningen av de finansiella målen är transparent och välförankrad i underliggande uppgifter. Vår uppfattning är att strukturen och tydligheten i denna del är tillräcklig för att ge en rättvisande bild.

När det gäller verksamhetsmålen gör kommunstyrelsen bedömningar för fyra fullmäktigemål. För varje mål redovisas utfallet för respektive indikator samt en samlad bedömning enligt tregradig skala. Vi noterar att modellen för bedömning är densamma som i delårsrapporten, men att årsredovisningen i högre grad inkluderar motiveringar till bedömningarna, vilket förbättrar läsbarheten. Däremot saknas fortfarande en helhetsbedömning på målområdesnivå, där indikatorer vägs samman, och någon samlad syntes över måluppfyllelsen för verksamhetsmålen som helhet redovisas inte.

Vi noterar också att det i årsredovisningen inte framgår hur kommunstyrelsens bedömningar har förankrats i nämndernas uppföljningar. Nämnderna har ett ansvar enligt styrmodellen att konkretisera och följa upp målen, men kopplingen mellan deras resultat och kommunstyrelsens samlade slutsatser redovisas inte tydligt. Detta påverkar spårbarheten i bedömningsprocessen.

Vår uppfattning är att bedömningen till viss del saknar reflektioner kring åtgärder eller lärdomar kopplade till de mål som inte uppnåtts. En sådan återkoppling hade kunnat förstärka årsredovisningen som ett verktyg för intern styrning och lärande. Jämfört med delårsrapporten bedömer vi att årsredovisningen visar viss förbättring, särskilt genom ökad tydlighet i presentationen och mer strukturerad återgivning av bedömningar. Det

kvarstår dock förbättringspotential när det gäller att åstadkomma en mer sammanvägd och transparent bedömning av måluppfyllelsen i dess helhet – särskilt av verksamhetsmålen.

Mot denna bakgrund är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen i huvudsak har gjort en samlad bedömning av måluppfyllelsen för de finansiella och verksamhetsmässiga målen, och att denna bedömning i huvudsak är tydlig, välunderbyggd och rättvisande.

3.2 Har kommunstyrelsen gjort en samlad bedömning av god ekonomisk hushållning samt är kommunstyrelsens bedömning av god ekonomisk hushållning samlad, integrerad, välgrundad, rimlig, rättvis och motiverad utifrån den måluppfyllelse av ekonomiska och verksamhetsmål som redovisas i årsredovisningen?

Syftet med denna revisionsfråga är att bedöma om kommunstyrelsen gjort en samlad och motiverad bedömning av huruvida kommunen uppfyllt kravet på god ekonomisk hushållning. Fokus ligger på om bedömningen omfattar finansiella mål, verksamhetsmål och balanskravet, och om den bygger på ett tydligt, spårbart och integrerat underlag där resultat, resurser och långsiktig hållbarhet vägs samman.

Iakttagelser

I årsredovisningens avsnitt "Summering av måluppfyllelse och god ekonomisk hushållning" redovisar kommunstyrelsen en uttrycklig samlad bedömning av att Vaggeryds kommuns verksamhet under 2024 har bedrivits med god ekonomisk hushållning. Bedömningen grundas enligt uppgift på tre komponenter, i linje med kommunens styrmodell och riktlinjer för god ekonomisk hushållning (Riktlinjer för ekonomistyrning och god ekonomisk hushållning): Resultat i förhållande till kommunfullmäktiges finansiella mål, uppföljning av de fyra verksamhetsmål som beslutats av kommunfullmäktige samt balanskravsresultat.

De fyra finansiella målen (resultat, egenfinansieringsgrad, soliditet och budgetföljksamhet/prognossäkerhet) redovisas med tillhörande utfall och bedömning av måluppfyllelse i tabellform. Av redovisningen framgår att tre av målen uppnåtts (resultat, egenfinansieringsgrad och soliditet), medan målet om budgetföljksamhet/prognossäkerhet inte har uppnåtts. Utfallet för respektive mål

Granskning av årsredovisning för 2024 – God ekonomisk hushållning | 3. Iakttagelser och bedömning

beskrivs kortfattat, och vissa bakomliggande orsaker kommenteras. Exempelvis anges att det goda ekonomiska resultatet till stor del förklaras av vinster från försäljning av exploateringsmark, medan nämndernas ekonomiska resultat visar på negativa budgetavvikelser.

När det gäller verksamhetsmålen görs en samlad bedömning utifrån resultat i de 26 måtetal som är kopplade till de fyra övergripande fullmäktigemålen. För 2024 är 16 av måtetalen baserade på aktuella resultat, medan 10 bygger på utfall från 2023. Kommunstyrelsen gör en sammanvägd bedömning per målnråde, där ett mål (mål 2 – Näringsliv, utbildning och sysselsättning) bedöms vara uppfyllt, medan övriga tre (mål 1, 3 och 4) bedöms vara delvis uppfyllda. Dessa bedömningar underbyggs av exempel på indikatorutfall, invånarperspektiv och nämndernas analyser.

Utöver finansiella och verksamhetsmässiga mål inkluderas även kommunens mål för arbetsgivarpolitiken (frisknärvaro, HME-ledarskap, HME-medarbetarskap och tjänstgöringsgrad) samt miljömålen enligt miljöprogrammet 2020–2026. Kommunstyrelsen redovisar här målnuppfyllelse och utvecklingstendenser i form av genomförda åtgärder och indikatorutveckling. Till exempel lyfts att 37 % av miljöprogrammets åtgärder är genomförda eller pågår kontinuerligt, medan 46 % har påbörjats. I årsredovisningen lämnas även kommentarer om förutsättningar och utveckling inom områden som påverkar långsiktig ekonomisk hållbarhet, såsom sjukfrånvaro, investeringstakt, skatteintäktsutveckling och resursfördelning. Det framgår att kommunens ekonomi har påverkats positivt av försäljningsintäkter men samtidigt belastats av underskott inom nämndernas verksamheter.

Enligt kommunstyrelsens bedömning har Vaggeryds kommun under 2024 uppnått god ekonomisk hushållning, mot bakgrund av den samlade målnuppfyllelsen och uppfyllt balanskrav. Bedömningen redovisas både i löpande text och i sammanfattande avsnitt, och omfattar såväl resultat- som verksamhetsperspektiv.

Bedömning och motivering

Vår samlade bedömning är att kommunstyrelsen i huvudsak har gjort en samlad bedömning av god ekonomisk hushållning, och att denna bedömning till stor del är integrerad, välgrundad och motiverad i förhållande till den målnuppfyllelse som redovisas i årsredovisningen.

Vår bedömning grundar sig på följande:

Vi konstaterar att kommunstyrelsen i årsredovisningen 2024 lämnar en uttrycklig bedömning att Vaggeryds kommun under året har uppfyllt kravet på god ekonomisk hushållning. Bedömningen återfinns i avsnittet "Summering av målnuppfyllelse och god ekonomisk hushållning" och bygger enligt uppgift på tre grundkomponenter: målnuppfyllelse av kommunfullmäktiges finansiella mål, uppföljning av verksamhetsmål samt uppfyllt balanskrav. Bedömningen är tydligt formulerad och relaterar till kommunens styrmodell och riktlinjer för ekonomisk hushållning.

Vi noterar att kommunstyrelsen uttryckligen anger att tre av fyra finansiella mål uppnåts, liksom ett av fyra verksamhetsmål. Bedömningen kompletteras med bakgrundsinformation om bakomliggande orsaker, som exempelvis vinster från markförsäljning, nämndernas budgetavvikelser samt uppföljning av miljöprogram och arbetsgivarpolitiska mål. Det framgår att kommunstyrelsen tagit in och beaktat både ekonomiska och verksamhetsmässiga perspektiv i sin sammanlagda slutsats, vilket är i linje med kraven i kommunens styrdokument.

Vi anser att detta utgör en tydligt kommunicerad och i viss utsträckning integrerad bedömning. Dock konstaterar vi att det saknas en metodmässigt underbyggd analys av hur resultaten från de olika målen har vägts samman, exempelvis hur bristande målnuppfyllelse inom verksamhetsområdet påverkar helhetsbedömningen. Det är heller inte tydligt redovisat hur kommunstyrelsen har relaterat de verksamhetsmässiga resultaten till resursanvändning, effektivitet eller kommunens långsiktiga finansiella kapacitet.

Vi noterar vidare att det inte framgår i vilken utsträckning nämndernas bedömningar och indikatoruppföljningar konkret har legat till grund för kommunstyrelsens samlade slutsats. Även om det anges att nämnderna har bidragit till analysen, är sambanden inte systematiskt redovisade i årsredovisningen. Det gör att spårbarheten i bedömningsprocessen är begränsad.

Det är positivt att kommunstyrelsen har försökt ge en samlad bild genom att kombinera flera perspektiv – ekonomiska, verksamhetsmässiga, miljömässiga och personalrelaterade – men vi anser att analysen av dessa aspekters inbördes samband är relativt översiktlig. Bedömningen saknar exempelvis en tydlig värdering av resultatets

varaktighet, risker för framtiden eller om kommunen är på rätt väg mot ekonomisk och verksamhetsmässig hållbarhet över tid.

Mot denna bakgrund är vår uppfattning att kommunstyrelsens bedömning av god ekonomisk hushållning i årsredovisningen 2024 är i huvudsak samlad och täcker in både finansiella och verksamhetsmässiga mål samt balanskravet. Dock saknas en metodiskt strukturerad syntes där dessa resultat vägs samman till en helhetsbedömning med hänsyn till effektivitet, hållbarhet och långsiktigt ansvarstagande. Därmed bedömer vi att kommunstyrelsens slutsats till viss del är integrerad och motiverad, men att det finns utrymme för förbättringar i transparens, metodik och analysdjup inför kommande årsredovisningar.

3.3 Är resultatet i årsredovisningen förenligt med fullmäktiges beslut om mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning?

Syftet med denna revisionsfråga är att pröva om det resultat som redovisas i årsredovisningen 2024 är förenligt med de mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning som kommunfullmäktige har beslutat. Granskningen omfattar såväl finansiella som verksamhetsmässiga resultat samt uppfyllnad av balanskravet, i relation till de politiska intentionerna enligt budget, policy och andra styrdokument.

Iakttagelser

Vi hänvisar inledningsvis till de iakttagelser som redovisats under revisionsfråga 1 och 2. Där framgår att kommunfullmäktige har fastställt fyra finansiella mål samt fyra verksamhetsmål i Strategisk plan och budget 2024–2026. I årsredovisningen återges kommunstyrelsens bedömningar av måluppfyllelse för respektive mål, med stöd i mätetal, indikatorer, resultatredovisning och kommentarer. En sammanställning av dessa bedömningar, tillsammans med våra kommentarer, återfinns i tabellen under revisionsfråga 1.

Kommunstyrelsen gör i årsredovisningen en uttrycklig bedömning av att Vaggeryds kommun har bedrivit verksamheten under 2024 med god ekonomisk hushållning. Bedömningen formuleras i ett separat textavsnitt och sammanfattas även i en markerad ruta. Det anges att slutsatsen grundas på uppföljningen av såväl de finansiella som verksamhetsmässiga målen samt balanskravet. Bedömningen uttrycks som samlad och hänvisar till måluppfyllelse inom flera områden.

Enligt årsredovisningen uppnås tre av fyra finansiella mål: resultatmålet (utfall 4,1 % av skatter och statsbidrag), soliditetsmålet (utfall 40,9 %) och självfinansieringsgraden (utfall 102,9 %). Målet om budgetföljksamhet och prognossäkerhet uppnås däremot inte, då flera nämnder redovisar negativa avvikelser. Det redovisas dock inte någon samlad analys av de finansiella målen som grupp eller deras relativa vikt i bedömningen av god ekonomisk hushållning.

När det gäller de fyra verksamhetsmålen konstateras att ett mål (mål 2 – sysselsättning, näringsliv och utbildning) har uppnåtts i sin helhet, medan tre mål bedöms som delvis uppfyllda. Bedömningarna baseras på underlag från 26 indikatorer, varav 16 avser 2024 års utfall och 10 bygger på data från 2023. Resultaten kommenteras kortfattat per målområde, och det anges att måluppfyllelsen relateras till "effekten för invånaren".

I samband med faktakontroll framkom att nämndernas egna måluppfyllelse bidrar till uppfyllelsen, men vägs inte in i bedömningen av om KF1, KF2, KF3 och KF4 uppfylls eller ej. Enligt uppgifter bestämmer nämndernas bedömning inte effekten för invånaren. Vidare framförs att nämndernas egna måluppfyllelse är en viktig del av uppföljningen av året och bedömningen av god ekonomisk hushållning, och skulle behöva stå med i summeringen av ekonomisk hushållning. En del av analysen handlar därför om att betrakta nämndernas bidrag, deras egna bedömda måluppfyllelse, för att se om den har givit effekt i de 26 mätetalen.

Balanskravsutredningen återfinns i årsredovisningens finansiella del. Årets resultat enligt resultaträkningen uppgår till 43,4 mnkr. Efter justering för realisationsvinster från exploateringsverksamhet och andra poster redovisas ett justerat balanskravsresultat på 40,7 mnkr. Kommunen bedöms därmed ha uppfyllt balanskravet för 2024.

Det framgår av årsredovisningen att kommunstyrelsen har beaktat samtliga tre komponenter som enligt kommunens riktlinjer (Riktlinjer för god ekonomisk hushållning) ska ingå i bedömningen av god ekonomisk hushållning: balanskravet, de finansiella målen och verksamhetsmålen. Bedömningen presenteras i löpande text utan stöd av tabell eller modell, men sammanfattas i en avslutande summering där det anges att kommunen uppvisar både god måluppfyllelse och god kvalitet i verksamheterna. Det anges också att nämndernas insatser har varit kopplade till hållbar utveckling, resurseffektivitet och invånarperspektiv.

Granskning av årsredovisning för 2024 – God ekonomisk hushållning | 3. Iakttagelser och bedömning

Nämndernas negativa avvikelser anges som en utmaning men vägs inte specifikt in i den slutliga bedömningen av god ekonomisk hushållning. Verksamhetsmålen kopplas till utvecklingstrender och kvalitetsaspekter, men någon kvantifiering eller viktning mellan olika målkategorier redovisas inte.

Sammanfattningsvis bygger kommunstyrelsens bedömning av god ekonomisk hushållning på en summering av uppfyllelsegrad per målområde samt balanskravsresultatet. Det uttrycks att kommunen sammantaget bedriver verksamheten med god hushållning av resurser, men det redovisas inte någon strukturerad analys av sambandet mellan ekonomiskt utfall, verksamhetens resultat och långsiktig hållbarhet.

Bedömning och motivering

Vår samlade bedömning är att resultatet i årsredovisningen 2024 till stor del är förenligt med de mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning som kommunfullmäktige har fastställt. Bedömningen omfattar både finansiella mål, verksamhetsmål samt balanskravet, och vilar på vår analys av vad som redovisas i årsredovisningen, samt vår professionella helhetsbedömning. Vi reserverar oss dock för att vår prövning baseras på den information och de underlag som redovisats i årsredovisningen, samt att den faktiska måluppfyllelsen kan avvika från denna redovisning.

Vår bedömning grundar sig på följande:

Vi konstaterar att kommunfullmäktige i Strategisk plan och budget 2024 fastställt fyra finansiella mål: resultatmål, självfinansieringsgrad, soliditet samt budgetföljsamhet och prognossäkerhet. Bedömningen av dessa mål återges tydligt i årsredovisningen (s. 24), där tre av målen redovisas som uppfyllda – resultatmålet, självfinansieringsmålet och soliditetsmålet – medan målet om budgetföljsamhet inte uppnås, då flera nämnder uppvisar negativa budgetavvikelser. Bedömningarna är kopplade till fastställda målnivåer och bygger på faktiska nyckeltal. Vår uppfattning är att det finansiella resultatet därmed i huvudsak är förenligt med fullmäktiges mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Vad gäller verksamhetsmålen noterar vi att kommunfullmäktige fastställt fyra målområden som vägledande för kommunens långsiktiga utveckling: hållbar samhällsutveckling, sysselsättning och näringsliv, folkhälsa och kultur, samt attraktivitet och trygghet. Bedömningen av måluppfyllelsen bygger på 26 mättotal, där 16

avser 2024 års utfall och resterande bygger på tidigare data. Kommunstyrelsen bedömer att ett mål har uppfyllts, och att tre delvis har uppnåtts. Vår uppfattning är att redovisningen är strukturerad, men att transparensen i analysen varierar. Det framgår inte tydligt hur indikatorernas relativa betydelse har vägts samman, eller i vilken utsträckning nämndernas bedömningar och underlag legat till grund för kommunstyrelsens slutsatser.

Trots dessa begränsningar är det vår professionella bedömning att resultatet av verksamhetsmålen i allt väsentligt är förenligt med de övergripande mål och intentioner som kommunfullmäktige har uttryckt. Detta grundar sig på vår samlade analys av årsredovisningen som helhet och de beskrivningar som ges av måluppfyllelse inom varje målområde.

Vi konstaterar även att balanskravet har uppfyllts för 2024. Enligt årsredovisningen uppgår årets resultat till 43,4 mnkr. Efter justering för realisationsvinster från exploateringsverksamhet och andra poster uppgår balanskravsresultatet till 40,7 mnkr. Det finns inga tidigare underskott att återställa, vilket innebär att balanskravet har uppnåtts med god marginal.

Mot denna bakgrund är vår slutsats att resultatet i årsredovisningen till stor del är förenligt med de mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning som fullmäktige har beslutat. Den finansiella uppföljningen är tydligt redovisad och följer fastställda mål, och verksamhetsuppföljningen ger ett samlat intryck av måluppfyllelse i linje med kommunens övergripande styrning.

Övriga iakttagelser och rekommendationer

I samband med vår granskning av årsredovisning har vi identifierat två områden som kräver förbättring kopplade till övriga finansiella och administrativa processer.

Bedömning	Iakttagelse	Risk och prioritet	Rekommendation
Inventering görs ej i omfattande skala.	Inventering av kommunens anläggningsregister görs till viss del, men är begränsad genom att man dels varje år inventerar en begränsad del av anläggningsregistret fördelat på exempelvis tillgångsslag. Inventeringen är främst kopplad till händelser såsom försäljning, utträngning etcetera. Rekommendation bör lämnas att införa en mer omfattande inventeringsrutin som inkluderar samtliga anläggningsstillgångar	Betydande <i>Iakttagelsen kan orsaka väsentliga fel i företagets finansiella rapportering om frågan inte blir löst inom rimlig tid och därför kräver ärendet ledningens uppmärksamhet och agerande.</i>	Som ett led i att stärka den interna kontrollmiljön rekommenderar vi bolaget att komplettera sin nuvarande inventeringsrutin där en årlig inventering av samtliga anläggningsstillgångar görs.
Kommunen aktiverar inte sina tillgångar förrän vid årsskiftet	I anslutning till vår delårsgranskning noterade vi att kommunen inte aktiverar sina nya tillgångar förrän 1 januari nästkommande räkenskapsår. Det kan med andra ord i praktiken dröja knappt ett år från att anläggningen tagits i bruk tills att den börjar skrivas av. Detta är i strid mot RKR R4: "Avskrivning ska ske från och med den tidpunkt då tillgången kan tas i bruk. Restvärden och fastställda nyttjandeperioder för tillgångar ska systematiskt omprövas."	Betydande <i>Iakttagelsen kan orsaka väsentliga fel i företagets finansiella rapportering om frågan inte blir löst inom rimlig tid och därför kräver ärendet ledningens uppmärksamhet och agerande.</i>	Som ett led i att säkerställa att anskaffade tillgångar aktiveras i rätt period rekommenderar vi kommunen att införa en rutin där ekonomichefen/redovisningsekonomen bokför och redovisar tillgångens anskaffningsvärde under den som tillgången tas i bruk.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the "Deloitte organization"). DTTL (also referred to as "Deloitte Global") and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our global network of member firms and related entities in more than 150 countries and territories (collectively, the "Deloitte organization") serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's approximately 330,000 people make an impact that matters at www.deloitte.com.

Our advice is prepared solely for the use of the client. You may not disclose it or its contents to any other person without our prior written consent. No other person may rely on the advice and we accept no responsibility to any other person.

© 2025 For more information, contact Deloitte AB.

